Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
30 januari 2024

Ons kenmerk
5199695

Dossiernummer
4993603

nota

Agendering besluit grondslag verplicht elektronisch procederen in civiele zaken in CBJ en MR

1. Aanleiding

- Eind 2018 heeft de Raad voor de rechtspraak het Basisplan digitalisering civiel recht en bestuursrecht vastgesteld. Dit basisplan gaat uit van het gefaseerd, per zaakstroom, openstellen van de mogelijkheid van elektronisch procederen bij rechtbanken en hoven. Als de invoering van elektronisch procederen in een zaakstroom op vrijwillige basis goed is verlopen, kan het vervolgens voor die zaakstroom *verplicht* worden gesteld. Daarvoor is in civiele zaken nu nog een algemene maatregel van bestuur (AMvB) vereist. Die AMvB moet bovendien eerst worden voorgehangen in het parlement.
- De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer maakt het mogelijk om in een AMvB te regelen dat professionele procespartijen (advocaten en rechtspersonen) voortaan bij ministeriële regeling verplicht kunnen worden om elektronisch te procederen. Dit doet de voorliggende AMvB.
- Deze AMvB (het ontwerpbesluit) is van 18 december 2023 t/m 22 januari 2024 ter internetconsultatie aangeboden. Hierop zijn twee reacties binnengekomen. Deze reacties zijn verwerkt in de nota van toelichting. Daarnaast is het ontwerpbesluit ter informele consultatie voorgelegd aan een aantal organisaties uit de rechtspraktijk. Deze organisaties hadden geen opmerkingen bij het besluit.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met aanbieding van het ontwerpbesluit grondslag verplicht elektronisch procederen in civiele zaken aan de CBJ en tevens, indien de behandeling in de CBJ niet leidt tot inhoudelijke aanpassingen, in te stemmen met aanbieding aan de MR t.b.v.:
- instemming met de verzending aan de Tweede en Eerste Kamer in het kader van de wettelijke voorhangprocedure en, indien de voorhangprocedure niet leidt tot inhoudelijke wijzigingen,
- instemming met verzending van het ontwerpbesluit aan de Afdeling Advisering van de Raad van State na het verstrijken van de voorhangtermijn.

3. Kernpunten

Dit ontwerpbesluit regelt dat bij ministeriële regeling een professionele partij kan worden verplicht om langs elektronische weg te procederen. Natuurlijke personen en informele verenigingen (dat zijn verenigingen die niet bij notariële akte zijn opgericht) kunnen niet bij ministeriële regeling worden verplicht om elektronisch te procederen. Voor deze partijen kan een verplichting om elektronisch te procederen ook straks alleen worden ingevoerd op grond van een algemene

maatregel van bestuur die eerst wordt voorgehangen in het parlement (de huidige situatie). Als zij worden bijgestaan door een professionele rechtsbijstandsverlener (bijv. een advocaat), kan deze rechtsbijstandsverlener wel tot elektronisch procederen worden verplicht bij ministeriële regeling. Dit onderscheid waarborgt dat partijen die geen gebruik kunnen maken van het internet of daarvoor onvoldoende expertise hebben, toegang tot de rechter behouden.

Voor dit ontwerpbesluit geldt op grond van artikel 33, vijfde lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een voorhangprocedure van tenminste vier weken bij het parlement. De daartoe strekkende brieven aan de Eerste en Tweede Kamer zijn bij deze nota gevoegd. De hierin op te nemen einddatum van de voorhangprocedure wordt ingevuld bij verzending van de brieven.

Verwerking consultatiereacties
Op de internetconsultatie zijn twee reacties binnengekomen. Deze zijn afkomstig van een burger en een burgerrechtenvereniging die zich zorgen maken over toegang tot de rechter voor burgers, zowel individueel als in collectief verband. In de nota van toelichting stelt u voorop dat het inderdaad belangrijk is dat burgers die geen gebruik kunnen maken van het internet, toegang tot de rechter behouden. Daarbij verduidelijkt u dat een ministeriële regeling nooit een individuele burger kan verplichten tot elektronisch procederen. Ook maakt u duidelijk dat dit ontwerpbesluit ruimte biedt om per ministeriële regeling te bepalen voor welke professionele partijen het wel en voor welke het juist niet wenselijk is om hen te verplichten elektronisch te procederen. U benadrukt dat bij die afweging een goede toegang tot het recht voor eenieder voorop staat.

4. Toelichting

4.1 Krachtenveld
Het ontwerpbesluit is besproken met de Adviescommissie voor burgerlijk procesrecht en vervolgens ter informele consultatie voorgelegd aan een aantal organisaties uit de rechtspraktijk. Van deze organisaties hebben de Raad voor de rechtspraak (Rvdr), Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de Koninkrijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) laten weten geen aanleiding te zien om advies uit te brengen.

4.2 Afstemming
Ambtelijk afgestemd met de Directie Rechtsbestel (DRb).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Bijlagen
Het ontwerpbesluit met de nota van toelichting, het aanbiedingsformulier CBJ en de voorhangbrieven aan de EK en TK.